

103298

Staten får Quislings dokumenter

31. 8. 1984
Aftenposten

«Tom» alias den norske drosjesjåføren John Hveem er villig til å overlate Quisling-papirene til Staten. Myndighetene vil en av de første dagene få arkivet overlevert til registrering. Forhandlinger om eiendomsrett og økonomisk vederlag begynte idag.

John Hveems advokat, Fridtjof Feydt, innledet forhandlinger med regjeringsadvokat Bjørn Haug i ettermiddag. Feydt er overbevist om at papirene ikke er stjålet og at Hveem aldri har tilbudt papirene til andre.

Efter at «Tom» ble avslørt som John Hveem, bosatt i Bjarn noen mil nord for Årjäng i Sverige, tar han hverken telefon eller åpner døren. Fra advokat Feydts

kontor får Aftenposten opplyst at «Tom» er nedkjørt og ikke ønsker å stå frem offentlig ennå.

Fridtjof Feydt sier til Dagbladet at «Tom» er klar over at han går glipp av en kjempeformue ved å overlate arkivet til Staten.

«Tom» kunne ha valgt å presse myndighetene ved å holde arkivet skjult. Han ønsket imidlertid ikke dette. «Tom» innsar verdien i å beholde arkivet samlet for forskere og andre. Men det er helt klart at han mener å ha eiendomsretten til papirene, sier Feydt til Dagbladet.

Det var i formiddag ikke mulig å få en kommentar fra regjeringsadvokat Bjørn Haug. Han har tidligere ikke vært villig til å antyde et eventuelt beløp.

Maria Quisling som ung skjønnhet før krigen.

31. 8. 84

1984

Morgenbladet

Tanker omkring en skjebne

Mistenksom sto hun i døren. Skikkelsen, en myte — en gåte, skjulte seg i det tunge halvmerket. Vi var kommet til et skoddelagt grenseland. Da fornemmet jeg det. Bare én gang i mitt liv ville jeg oppleve dette. Tragedie og fordums storhet på samme tid. Skjønnhet og forfall side om side. Fortid og nutid i disharmoni. Her hadde mørket fylt sinn og bolig. En eneste gang møtte jeg henne, jeg glemmer det aldri. Livet hadde fart ille med Maria Quisling.

Vi ble vist rundt i den gamle leiligheten, ingen lun bolig, mer et overfylt lager. Hvillevest vandret vi fra rom til rom, intet sted innbød til avslappet hygge. Stabler av kostbarheter, antikviteter fra alle verdens hjørner, var stuvet sammen. Malerier, møbler og porselen gjemt bak tunge fortrekkgardiner. Tålte de ikke dagens lys? Dysterheten knuget selv de edleste kunstverk. Jeg vet jeg tenkte; her måtte galskapen trives.

Ved å stenge dagslyset ute, kunne hun da holde fast på fortiden? Invaderte den hennes sinn? Var det en måte å overleve på? Når det ikke lenger er verdt å stanse ved livet her og

nu, kan minnene bli en tørst, en tilflukt, men også et hinder. Et hinder i å leve det liv som tilbys og bruke de muligheter som gis. Noen mennesker reiser seg aldri fra livsruinene, de blir der i skyggene. Er ødeleggelsene store nok, er sårene for dype, kan fortsettelsen bli meningsløs.

For mer enn tyve år siden et kort møte med denne kvinnen, og jeg ante at for henne ble skjebnen for hard. Var det bare en tanke som holdt henne oppe — å gjenreise mannens ære? For henne ble boken «Maria Quisling» nettopp et forsøk på det. Boken om henne ble mer en bok om ham. Hans skjebne ble også hennes, hun var lojal til det siste. Vi kan alle trenge en livsløgn, håp kan gi livsinnhold.

Hva hun sa den gangen? Ikke stort, det hun sa er forsvunnet i glemsel. Bare atmosfæren ble tilbake i minnet. Skygger og ensomhet.

Quislings navn er igjen i fokus. Et levende demokrati forutsetter kritisk tenkning og mangfoldig meningsutveksling. Grenseløs tilbedelse og blind underkastelse har ført til de største katastrofer. Vil vi noensinne glemme det?

MAJA